

Sortsforsøg med jordbær, 1961-63

Forsøgene har omfattet 12 udenlandske og 4 danske jordbærsorter, hvis ydeevne og kvalitet er bedømt til forskellige anvendelsesområder. De er udført på svær lermuld ved Blangstedgaard, på god sandmuld ved Spangsbjerg og på god sandjord ved Hornum.

Ved Blangstedgaard og Spangsbjerg blev jordbærrene plantet i begyndelsen af maj 1960 og ved Hornum i maj 1961. Blomsterne blev knebet af den første sommer. Der er anvendt 3 fællesparceller, ved Blangstedgaard og Spangsbjerg på 18 m² ved høst og ved Hornum på 10.8 m². Planteafstanden var ved alle forsøg 90×33 cm. Resultaterne er baseret på 6 enkeltforsøg.

Ved Spangsbjerg skadedes de sene sorter en del af nattefrost den 29. maj 1961, de tidligste sorter var på det tidspunkt tildels afblomstrede. Angreb af gråskimmel var ret stærkt ved Blangstedgaard i 1962 og ved Hornum i 1963. Meldug havde kun betydning i 1961 og var værst ved Spangsbjerg.

I omstående bilag er totaludbyttet ved de tre forsøgsstationer anført som gennemsnit for to års høst, dernæst er som gennemsnit af alle forsøg anført det årlige totaludbytte, udbyttet af salgbare bær og udbyttet i den første høstperiode (5-7 dage).

De højestydende sorter med hensyn til salgbare bær var Nr. 5143/52, Sengana, Talisman og Huxley. Nr. 5143/52 modner tidligt, Sengana og Talisman er middeltidlige til ret sene og Huxley den seneste.

I bilaget er endvidere anført karakterer for forskellige kvalitetsegenskaber samt bedømmelser af gråskimmel- og meldug-motagelighed.

Ved Danmarks tekniske Højskole, Afdelingen for teknisk biokemi, er sorterne i 1960 og 1961 analyseret og bedømt med hensyn til egenskaber, som har særlig betydning ved fremstilling af bærkonserver og frosne bær.

Af disse undersøgelser er et par af de vigtigere vist på bilaget. Ved kvalitetsbedømmelse af hele, dåsekonserverede bær i sukkerlage gælder de anførte karakterer som middelværdien af egenskaberne: størrelse, farve, smag og konsistens, hvor farve er tillagt halv værdi. Sengana opnåede her det højeste pointtal. Ved frosne bær er tal for gennemfarvning anført. De bedst farvede sorter var Nr. 5143/52, Weserruhm og Sengana.

Ved Statens Husholdningsråd foretoges i 1961 og 1962 en undersøgelse af sorternes køkkentekniske egenskaber, smag og ernæringsmæssige værdi til henkogning og til nedfrysning. I bilagets to sidste kolonner er sorternes formbevaring efter optøning samt C-vitaminindhold anført. Den bedste formbevaring havde sorterne Nr. 5143/52 og Sengana. C-vitaminindholdet varierede fra 51 til 85 mg pr. 100 g bær.

Seks af de tidligste sorter er afprøvet til drivning i bæk ved Blangstedgaard, Spangsbjerg og Virum. Forsøgene omfattede årligt hvert sted 6 til 8 vinduer af hver sort. I alle forsøg er plantet 28 planter i ca. 2 m² store vinduer. Plantning i august.

Resultaterne i nedenstående tabel er anført som årligt udbytte i kg pr. m² vindue:

Sort	Ant. forsøg	1. høst periode kg/m ²	Ialt kg/m ²	100 bær g	Smag 10 = bedst				C-vitam. mg/100 g bær
					Spangsbjerg ant.	bed.	St. Hus.r ant.	bed.	
Deutsch Evern...	7	0.09	1.21	759	19	6.6	4	6.1	54
Xenion	8	0.34	1.54	666	20	7.5	4	6.5	62
Nr. 5143/52	8	0.37	1.71	862	20	7.2	4	8.3	78
Oranda	6	0.12	1.64	812	13	6.1	3	6.5	56
Precosa	5	0.20	0.88	772	11	6.0	2	7.4	80

Nr. 5143/52 og Xenion har givet det største udbytte i første høstperiode. I totaludbytte har Nr. 5143/52 givet mest, men Oranda og Xenion kommer meget nær med omtrent samme udbytte. Precosa har i nogle forsøg givet omtrent samme udbytte i første høstperiode som Xenion og Nr. 5143/52, men det totale udbytte er kun ca. det halve.

Oversigt over sorterne

Prinz Julius Ernst. (Tiltr.: Peter Krechen, Oberkassel. I handel 1953). Udbyttet er middelstort, på højde med Dybdahl, men den modner noget tidligere end denne. Egnet til frisk forbrug, men er højst middelgod til frysning og henkogning. Bærrene er lidt mørkere i farve end Dybdahl, middelstore til store, ret bløde, tåler dårligt transport. Smagen middelgod, uden særlig aroma. Ret modtagelig for gråskimmel.

Xenion. (Tiltr.: Statens forsøgsstation, Spangsbjerg, Esbjerg. I handel 1960). Udbyttet på friland lille til middelstort, ved drivning i bænk derimod ret stort. Dessertbær, velegnet til drivning. Modner få dage tidligere end Deutsch Evern. Bær middelstore til små, ret mørke, ikke helt gennemfarvede. Smagen er ved fuld modenhed god og aromatisk. Holdbarheden god. Synes at være resistent mod meldug.

Nr. 5143/52. (Tiltr.: Statens forsøgsstation, Spangsbjerg, Esbjerg. I fortsat afprøvning). Udbyttet stort, såvel på friland som ved drivning i bænk. Egnet til frisk forbrug, ret god til frysning og henkogning. Modner fuldt så tidligt som Deutsch Evern. Bærform og størrelse næsten som Dybdahl, men mørkere og fastere end denne. Smagen frisk, syrlig, kraftig. Hasen kan sidde ret fast til bærret. Moderat modtagelig for gråskimmel og meldug.

Dybdahl. (Tiltr.: H. H. Larsen, Rislund, Aarhus. I handel 1909). Tidlig til middeltidlig modning. Bær middelstore til store, klart røde, indvendig ret lyse. Smagen mild og sød. Konsistensen ret god. Stærkt modtagelig for angreb af jordhærål og ret modtagelig overfor meldug og gråskimmel.

Dybdahl 12g. (Klon renavlet ved statens forsøgsstation, Hornum). Der er ikke konstateret morfologiske forskelle eller sikre forskelle i udbytte mellem denne og foranstående Dybdahl-klon.

Talisman. (Tiltr.: R. D. Reid, Auchincruive, Skotland. I handel 1955). Udbyttet temmelig stort. Egner sig til frisk forbrug, men ikke særlig godt til frysning eller anden form for konservering. Modner ret sent. Smagen mild og ret sød. Bærrene store, lidt mørkere end Dybdahl. Bladene sidder tæt, og gråskimmelangreb kan være temmelig stærke.

Königin Louise. (Tiltr.: M. A. Goeschke, Kothen. I handel 1905). Udbyttet lille til middelstort. Eget til frisk forbrug. Middeltidlig til sildig. Smagen middelgod, sød, noget fersk. Bærrene middelstore til små, ret lyse.

Weserruhm. (Tiltr.: Richter i Hameln. I handel omkr. 1910). Udbyttet middelstort, på højde med Dybdahl. God til frisk forbrug, middelgod til frysning, ret god til dåsekonservering som hele bær og god til henkogning. Modner ret sent. Bærrene mørke, temmelig små, kan plukkes uden has. Smagen god, kraftig, aromatisk. Moderat modtagelig for gråskimmel.

Sengana. (Tiltr.: R. v. Sengbusch, Hamburg. I handel 1952). Udbyttet stort. Ret god til frisk forbrug, velegnet til frysning, dåsekonservering og henkogning. Modner temmelig sent. Bærrene mørkerøde – brunrøde, middelstore til store, ret ensartede i størrelse, god konsistens. Smagen syrlig, ret kraftig. Kan angribes stærkt af gråskimmel.

Oranda. (Tiltr.: v. T., Wageningen. I handel 1957). Udbyttet middelstort, på højde med Dybdahl. Også egnet til drivning i bæk, hvor udbyttet er temmelig stort. Ret god til frisk forbrug. Modner tidligt. Bærrene middelstore, ret lyse. Smagen middelgod, noget fersk. Stærkt modtagelig for meldug.

Sutherland. (Tiltr.: Eugene Sutherland, West Coxsack, New York. I handel 1899). Udbyttet middelstort til stort. Eget til frisk forbrug. Middeltidlig modning. Bærrene middelstore, lyse. Smagen lidt syrlig, svagt krydret. Kan angribes stærkt af meldug.

Huxley. (Tiltr.: A. F. Etter, Californien. I handel 1913). Udbyttet middelstort til stort. Eget til frisk forbrug, middelgod til frysning. Modner meget sent. Bærrene store, ret faste, god konsistens, noget lyse. Smagen middelgod. Vanskelig at afhase. Moderat modtagelig for gråskimmel.

Jucunda. (Tiltr.: John Salter, Hammersmith, England. I handel omkr. 1854). Udbyttet lille til middelstort. Eget til frisk forbrug. Modner sent. Bærrene temmelig små, indvendig meget lyse. Smagen middelgod. Kan plukkes uden has. Angribes kun lidt af gråskimmel.

Julia. (Tiltr.: Statens Trädgårdsförsök, Alnarp, Sverige. I handel 1952). Udbyttet af salgbare bær lille til middelstort. Middelgod til frysning. Modner sent. Bærrene ret små, indvendig lyse, tåler vanskeligt transport. Smagen sur, middelgod. Bærrene plukkes temmelig let uden has. Modtagelig for meldug.

Landia. (Tiltr.: Statens Trädgårdsförsök, Alnarp, Sverige. I handel 1952). Udbyttet lille til middelstort. Eget til frisk forbrug. Middeltidlig modning. Bærrene middelstore, klart røde, ret faste, god transportfasthed og holdbarhed. Smagen god, sød. Meget modtagelig for meldug.

Precosa. (Tiltr.: R. v. Sengbusch, Hamburg. I handel 1960). Udbyttet på friland temmelig lille. Egner sig til frisk forbrug. Modner tidligt. Også egnet til drivning. Bærrene middelstore, lyse, indvendig næsten hvide, ikke særlig holdbare. Smagen særpræget sødlig, uden friskhed. Moderat modtagelig for gråskimmel.

Sortsforsøg med jordbær 1961-63

Kvalitetsegenskaber m.v.

	Udbytte kg/a, gns. af 2 år						friske bær						frosne bær			
	Blangsted- gaard	Hornum	Spangsbjerg	gns. alle forsøg ialt	salg- bare bær	i 1. høst- periode	100 bær g	smag 10 = bedst	farve, udv. 10 = mør- kest	bærfasthed 10 = mest fast	% bær angr. af gråskimm. gens. alle fors.	angr. af mel- dug, 10 = infet	Kvalitetsbed. af hele bær i dåse, 10 = bedst	gennemfarv- ning 10 = mørkest	formbev. eft. optøning 10 = bedst	C-vitamin mg/100 g bær
Prinz Julius																
Ernst.	127	105	97	110	80	22	842	6.1	6.3	5.6	20	10	6.3	6.5	5.0	76
Xenion.	85	105	67	86	53	37	556	6.6	7.0	7.8	14	10	7.3	7.0	6.4	73
Nr. 5143/52. .	232	186	226	215	163	53	824	6.4	6.7	7.0	13	9	6.6	8.5	7.9	73
Dybdahl.	131	106	119	118	83	13	825	7.0	4.0	6.2	20	9	6.0	4.5	5.2	73
Dybdahl 12 g.	124	100	114	113	77	12	825	7.0	4.3	6.0	21	9				
Talisman.	212	156	163	177	130	3	890	6.7	5.3	6.5	19	10	5.5	6.0	3.6	63
Königin Louise	106	97	60	88	60	4	675	5.7	5.5	5.7	15	10	6.9	5.0	2.4	68
Weserruhm. .	134	131	77	114	73	2	518	7.0	9.0	7.7	12	10	7.3	8.5	3.9	55
Sengana.	225	193	185	201	143	2	816	6.7	7.7	8.8	20	10	8.0	8.5	7.3	51
Oranda.	125	104	120	117	85	21	715	6.4	4.0	7.4	16	4	7.0	7.0	4.1	53
Sutherland. .		150	150	150	96	12	751	6.3	5.0	7.0	15	6	7.2	4.5	2.6	72
Huxley.		129	158	144	110	0	1025	6.2	5.0	7.0	13	10	6.6	6.5	6.2	60
Jucunda.		81	102	91	63	0	640	5.3	5.0	6.0	8	10	6.0	5.5	6.0	59
Julia.		122	125	124	63	0	516	4.2	6.0	6.0	12	7	6.0	4.0	4.7	57
Landia.		90	102	96	67	1	796	6.7	6.0	7.0	12	7	6.3	5.0	5.6	76
Precosa.		48	85	67	42	23	749	5.2	5.0	5.0	16	9	5.4	3.0	2.5	85